

ACT dla nastolatków: Relacje interpersonalne

Specjalne podziękowania dla:

Pawła Dybernego

Bartosza Kleszcza

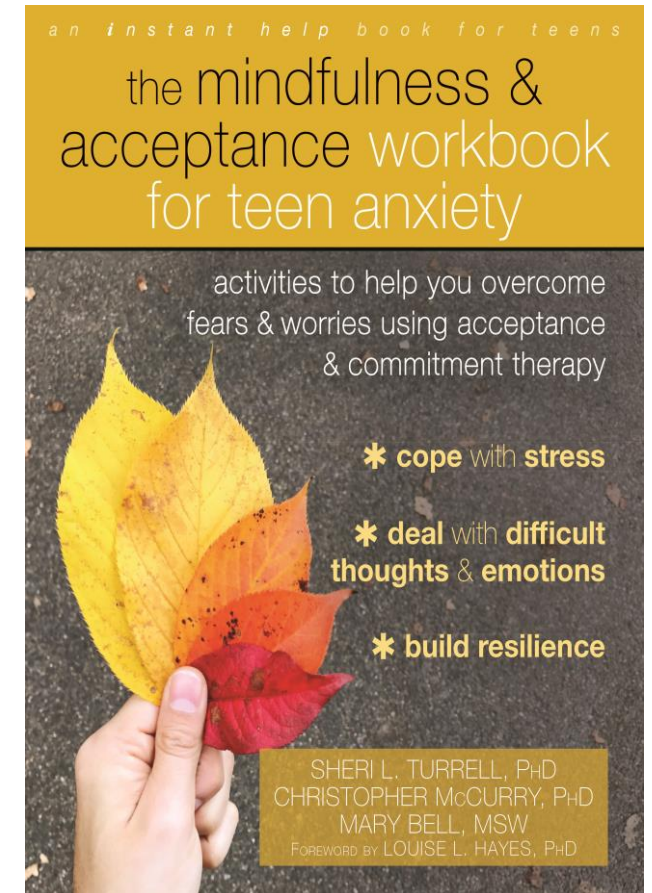
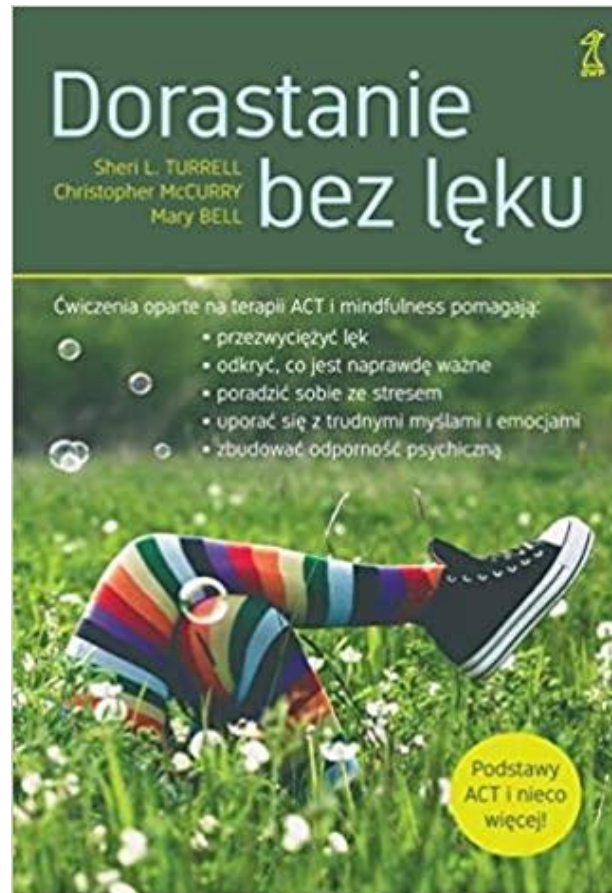
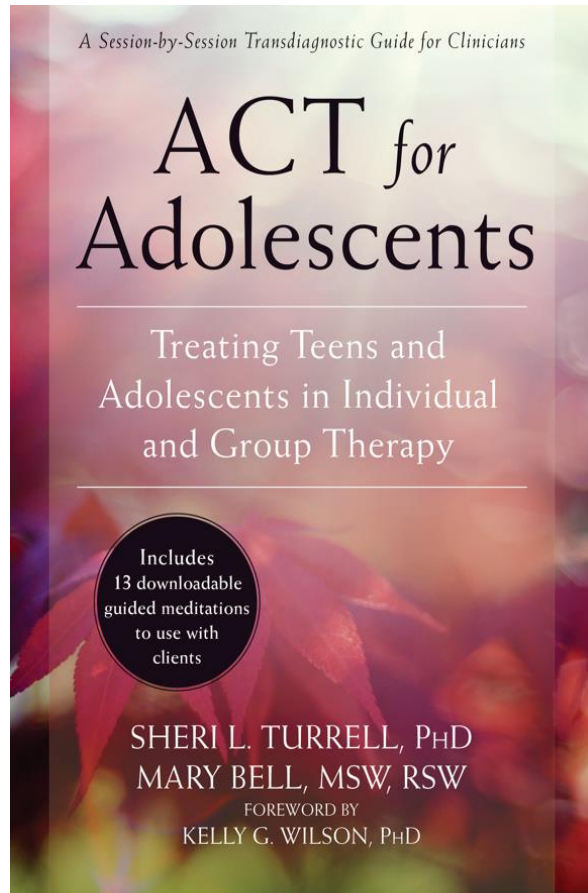
Mary Bell

Christophera McCurry

Społeczności ACBS

Literatura

Filmy dla rodziców na Youtube!

Wprowadzenie

Kim jestem?

Pytania na czacie

Kwestie, które możemy poruszyć

Pytania o szczegóły

Rozkład warsztatu

1. Przegląd związany z kontekstem rozwojowym adolescencji
2. Zademonstrowanie, jak korzystać z analizy funkcjonalnej, z podkreśleniem kontekstu interpersonalnego
3. Korzystanie z RFT w prowadzeniu interwencji
4. Angażowanie się w ćwiczenia eksperymentalne celem budowania granic i poczucia siebie
5. Eksplorowanie wykorzystania zdobytej wiedzy w kontekście sesji online

"Kontekst" adolescenciji

"When I don't like someone, I friend them just so I can unfriend them."

Zadania rozwojowe nastolatka

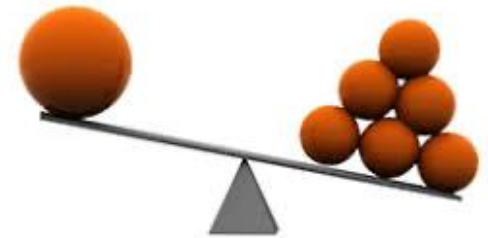
© Randy Glasbergen
glasbergen.com

"Are you my knight in shining armor or just another guy with intimacy issues?"

Intymność

“Pod maską” ACT

Model –
Heksafleks

Teoria, na której jest
oparty – RFT

Nauka powiązana z
filozofią - Analiza
funkcjonalna

Filozofia, na której jest
oparty – Funkcjonalny
kontekstualizm

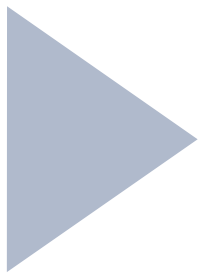
Filozofia – Funkcjonalny kontekstualizm (FC)

Funkcja i kontekst

---

*Jaka jest
funkcja
wieszaka w
określonym
kontekście?*

*Czy to
zadziała – czy
pomoże nam
zrobić to,
czego
pragniemy?*

Czy wieszak jest zepsuty? To zależy....

Funkcjonalny kontekstualizm

Funkcjonalny – co działa

Kontekstualizm – w danej sytuacji

“Co działa w danej sytuacji?”

Perspektywa ma znaczenie! Nie ma absolutnej prawdy!

Pytania

“Pod maską” ACT

Model – Heksafleks

Teoria, na której jest oparty –
RFT

Nauka powiązana z filozofią -
Analiza funkcjonalna

Filozofia, na której jest oparty –
Funkcjonalny kontekstualizm

Analiza funkcjonalna dla identyfikacji wzorca

Analiza funkcjonalna – Jaki jest wzorzec “B”?

Bodziec poprzedzający (A – antecedent)	Zachowanie (B – behaviour)	Konsekwencje (C – consequences)
▪ Środowisko ▪ Stany fizyczne ▪ Myśli ▪ Emocje ▪ Doznania ▪ Impulsy ▪ W relacjach: ▪ Potrzeby	▪ Obserwowalne ▪ Określone	▪ Jaki efekt ma “B” na poczucie ja, na innych, na RELACJĘ? ▪ Krótko- i długoterminowy*

Zofia ma 15 lat i zмага się ze swoim nastrojem, który pogorszył się z powodu społecznej izolacji wynikającej z pandemii COVID. Od kilku miesięcy ciężko jest jej skupić się na obowiązkach szkolnych, a jej oceny się pogorszyły.

Zofia martwi się, że jej znajomi pomyślą o niej, że jest "głupia" gdyż spędza wiele godzin nad pracą domową. Próbuje być "wystarczająco mądra." Uczy się do późna, nie może spać i chodzi przemęczona. Zofia nie chce dzielić się tym z rodzicami. Oni "są już wystarczająco zestresowani zarabianiem pieniędzy, pracą." "Sporo się kłóca, a ja czuję się winna." Towarzyszy jej coraz więcej lęku. Czuje się także smutna, sfrustrowana i samotna. Mimo uczucia samotności, nie kontaktuje się z kolegami bo "nie ma czasu z powodu wszystkich szkolnych obowiązków."

Wzorzec zachowania?

Bodziec poprzedzający (A – antecedent)	Zachowanie (B – behaviour)	Konsekwencje (C – consequences)
▪ Ostrożna z powodu COVID-19 ▪ Przepełniona lękiem ▪ “Jestem głupia” ▪ Nie potrafi się skupić ▪ Oceny się pogarszają	▪ Siedzi do późna nad pracą domową	▪ Przemęczona, nie może spać ▪ Przepełniona lękiem ▪ Smutna ▪ Sfrustrowana ▪ Samotna ▪ Nie ma czasu dla znajomych

Żeby poradzić sobie z samotnością, Zofia zaczęła ostatnio ciąć żyłką swoje ręce. Odczuwa z tego powodu wstyd i z nikim o tym otwarciu nie rozmawiała. Jej znajomi zauważyli rany po cięciach i skontaktowali się z nią bo się martwią. Powidzieli też o tym jej rodzicom. Zofia się do swoich kolegów nie odezwała, ale na jej twarzy gości uśmiech, gdy mówi o tym podczas sesji terapeutycznej. Zapytana o kontaktowanie się z kolegami, Zofia twierdzi, że "nie chce przytłaczać ich swoimi uczuciami." Uważa też, że "mają ją za przegrywa".

Podczas sesji Zofia przeprosza za różne rzeczy, w tym za cięcie się, pojawianie się w ekranie z "bałaganem na głowie" oraz za to, że nie zna "właściwej odpowiedzi" na różne pytania. Często stwierdza, że "nie wie kim jest" i ma problem z określaniem, kto i co jest dla niej ważne. Dotyczy to zarówno teraźniejszości i przyszłości.

Wzorzec zachowania?

Bodziec poprzedzający (A –antecedent)	Zachowanie (B - behavior)	Konsekwencje (C – consequences)
▪ Samotna, smutna, pełna lęku ▪ Znajomi się martwią ▪ “Nie chcę być dla nich ciężarem” ▪ “Mama mnie za przegrany”	▪ Tnie ramiona ▪ Uśmiecha się, gdy o tym mówi ▪ Nie odpowiada znajomym ▪ Przeprasza	▪ Zawstydzona, nadal samotna, smutna i pełna lęku ▪ POCZUCIE WINY ▪ blizny ▪ Znajomi zauważyli blizny i skontaktowali się z nią, martwią się ▪ Rodzice świadomi tego wszystkiego, zapisali ją na terapię ▪ ? U Zofii pojawiają się pozytywne

"Pod maską" ACT

Model – Heksafleks

Teoria, na której jest oparty –
RFT

Nauka powiązana z filozofią -
Analiza funkcjonalna

Filozofia, na której jest oparty –
Funkcjonalny kontekstualizm

Teoria Ram Relacyjnych

To skomplikowane więc tylko
zanurzymy palec....

Jak się uczymy?

- Warunkowanie klasyczne – powiązanie bodźce
- Warunkowanie sprawcze – konsekwencje (tj. ABC)
- Warunkowanie klasyczne – nauka przez asocjację –
  - Niearbitralny
  - Arbitralny = “symboliczny”

Czego się boisz?

Co dalej?

Interpersonalna sztywność psychologiczna

UNIKANIE DOŚWIADCZENIA

FUZJA POZNAWCZA

NIEELASTYCZNA UWAGA

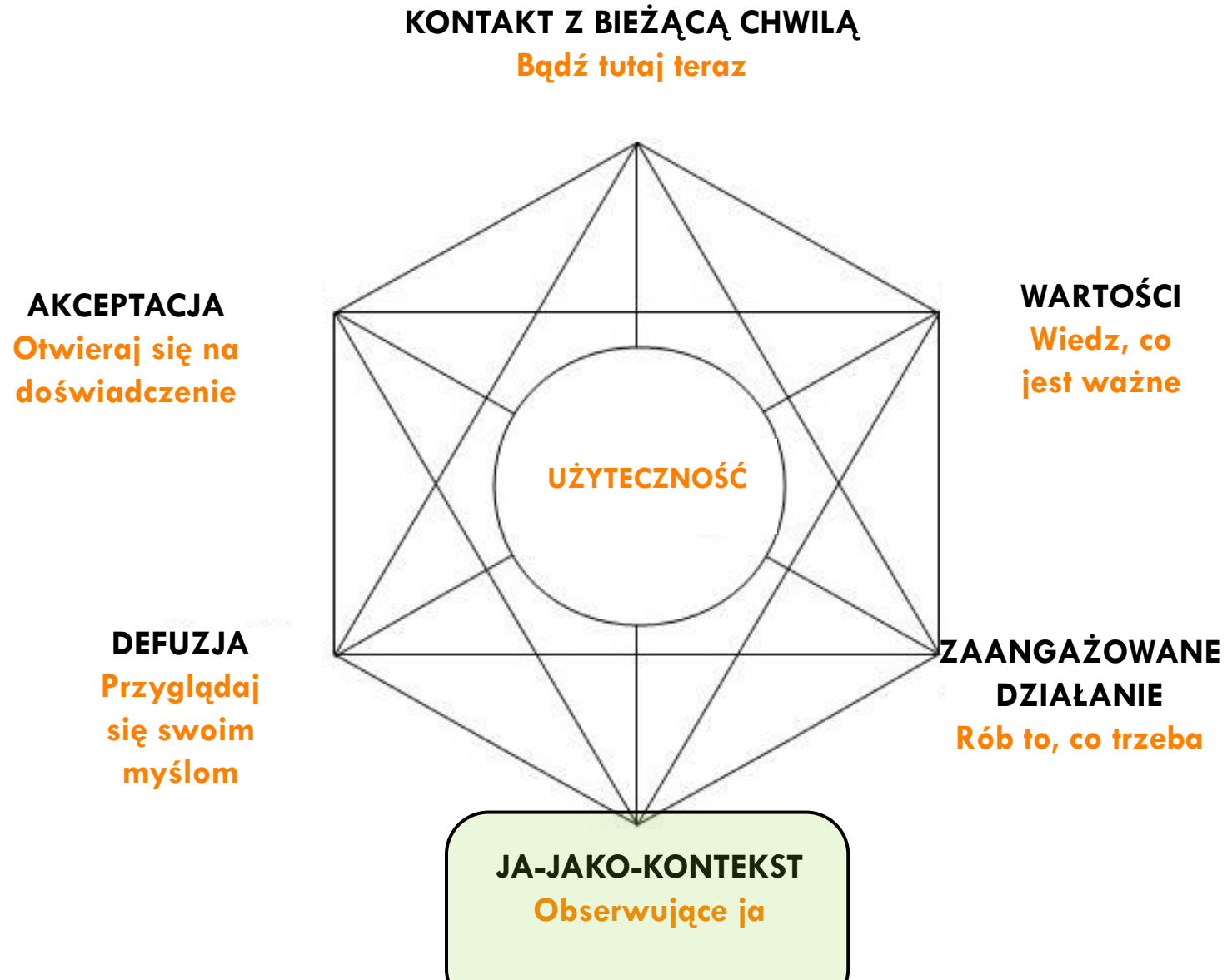
**SZTYWNOŚĆ
PSYCHOLOGICZNA**

BRAK KONTAKTU Z/ ŚWIADOMOŚCI
WARTOŚCI

NIEEFEKTYWNE DZIAŁANIA

JA-JAKO-TREŚĆ

Model elastyczności ACT

Ćwiczenia oparte na doświadczaniu “obserwującego ja”

Ramowanie hierarchiczne

Produkty mleczne

Ser

Mleko

Ser dojrzewający Mięki Twardy

Krowie Migdałowe Kozie

Uczyń je "osobistym"

Myśli Uczucia Wspomnienia Doznania Impulsy Pragnienia Wartości Zachowania Etykiety

Angażowanie nastolatków w praktykę uważności

Nazywanie

Zauważ i pracuj z lękiem w kontekście interpersonalnym

My Personal Area

Obawy o pracę online i sposoby adaptacji

- Wyzwania
- Korzyści
- ACT w pracy online

Pytania i komentarze
